

บทที่ 4

การสื่อความหมายบนบรรจุภัณฑ์ของขนมขบเคี้ยวมันฝรั่งแผ่นทอดกรอบตราเลย์

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อความหมายของการออกแบบบนบรรจุภัณฑ์ของขนมขบเคี้ยวที่คัดสรร ” เพื่อศึกษาการสื่อความหมายของการออกแบบบนบรรจุภัณฑ์ของขนมขบเคี้ยวประเภทมันฝรั่งทอดกรอบที่คัดสรร โดยใช้แนวคิดการสื่อสารการตลาด แนวคิดเชิงสัญลักษณ์และการสร้างความหมาย และแนวคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์ในการวิเคราะห์การสื่อความหมายของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งในบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์บรรจุภัณฑ์ของขนมขบเคี้ยวมันฝรั่งแผ่นทอดกรอบเลย์ และคัดเลือกรสชาติขนมขบเคี้ยวมาวิเคราะห์โดยคัดเลือกจากรสชาติที่เป็นที่นิยมและมีบรรจุภัณฑ์ที่มีการสื่อความหมายตรงกับพื้นฐานกรอบทฤษฎีที่นำมาศึกษา ได้แก่

1. รส มันฝรั่งแท้ Original
2. รสเอ็กซ์ตร้าบาร์บีคิว Extra Barbecue

1. บรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวมันฝรั่งแผ่นทอดกรอบตราเลย์ รสมันฝรั่งแท้ Original

บรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวตราเลย์ รสมันฝรั่งแท้ Original มีการแสดงฉลากโภชนาการตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 194 พ.ศ. 2543 เรื่องฉลากอาหารได้กำหนดให้อาหารทุกชนิดที่ผู้ผลิตไม่ได้เป็นผู้ขายอาหารนั้นให้กับผู้บริโภคโดยตรงต้องแสดงฉลากบนภาชนะบรรจุโดยข้อมูลที่แสดง ได้แก่ ข้อมูลความปลอดภัย ประกอบด้วย วันที่ผลิต/หมดอายุ วิธีการเก็บรักษา วิธีปรุง และคำเตือนต่างๆ , ข้อมูลความคุ้มค่า ประกอบด้วย ชื่อ/ประเภทของอาหาร ส่วนประกอบซึ่งเรียงลำดับตามปริมาณที่ใช้จากมากไปน้อย และปริมาณอาหาร (น้ำหนักหรือปริมาตร) ในภาชนะบรรจุ , ข้อมูลเพื่อการโฆษณา ได้แก่ รูปภาพและข้อความกล่าวอ้างต่าง ๆ และข้อมูลเพื่อแสดงความเชื่อมั่น ได้แก่ ยี่ห้ออาหาร ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต ผู้จำหน่ายหรือผู้นำเข้า เครื่องหมาย อย. และตราสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ นั้นมีการออกแบบให้เกิดการดึงดูดต่อผู้บริโภคและสื่อความหมายให้เกิดการจูงใจ ความสนใจกับบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อการสื่อความหมายของบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวตราเลย์ รสมันฝรั่งแท้ Original ดังที่ปรากฏในภาพที่ 8 ได้ดังนี้

ภาพที่8 ขนมอบเคี้ยวตราเลย์ รสมันฝรั่งแท้ Original

1. รูปร่างบรรจุภัณฑ์ (Form)

รูปร่างของบรรจุภัณฑ์เป็นรูปร่างเรขาคณิต (Geometric Form) เป็นรูปแบบของสี่เหลี่ยมคางหมูที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่9 ซึ่งเป็นรูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยเครื่องมือ มีรูปแบบที่แน่นอน มาตรฐาน สามารถวัดหรือคำนวณได้ง่าย มีกฎเกณฑ์ จากแนวคิดทฤษฎีรูปร่างสี่เหลี่ยม สื่อถึงความสงบไม่เคลื่อนไหว (มาโนช กงกะนันท์. 2538: 82) ช่วยสร้างความประทับใจให้กับผู้บริโภค และสร้างความเป็นเอกลักษณ์ซึ่งเมื่อผู้บริโภคเห็นรูปร่างก็สามารถรับรู้ได้ทันทีว่าเป็นผลิตภัณฑ์อะไรและตราสินค้าอะไรเพราะขนมอบเคี้ยวมันฝรั่งทอดกรอบส่วนใหญ่จะบรรจุในซองฟรอยด์ทรงสี่เหลี่ยมทำให้เมื่อผู้บริโภคเห็นบรรจุภัณฑ์ที่มีลักษณะเช่นนี้ สามารถสื่อความหมายให้ผู้บริโภคจะเข้าใจทันทีว่าเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นเพื่อบรรจุขนมอบเคี้ยวก่อนเสมอเนื่องจากประสบการณ์เดิมที่คุ้นเคยเป็นเครื่องตัดสิน

ภาพที่9 รูปร่างบรรจุภัณฑ์ขนมอบเคี้ยวตราเลย์

2. วัสดุบรรจุภัณฑ์ (Material)

วัสดุที่ใช้บนบรรจุภัณฑ์มีการบรรจุมันฝรั่งทอดกรอบอยู่ในซองขนมที่ทำจากวัสดุฟรอยด์ ดังที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่10 ซึ่งเป็นวัสดุที่ถูกนำมาใช้ในการหีบห่อและการผลิตเป็น

บรรจุภัณฑ์มาก เพราะมีน้ำหนักเบา มีความเหนียวและทนทานต่อสารเคมีได้ดี สามารถปิดผนึกด้วยความร้อนได้ สะดวกในการขนส่งเก็บรักษา รวมทั้งสะดวกในการบริโภคซึ่งความสะดวกเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดการซื้อสินค้าในปริมาณที่เพิ่มขึ้นได้ วัสดุพรอยส์สามารถสื่อความหมายให้รู้ถึงประเภทสินค้าว่าเป็นขนมขบเคี้ยวจึงช่วยให้สามารถดึงดูดความสนใจผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี จากการสัมภาษณ์อาจารย์กิตติชัย ศรีฟ้า กล่าวว่า “บรรจุภัณฑ์ของตราเลย์ใช้วัสดุพรอยส์แบบดั้งเดิม ภาพประกอบและสีสันทนบรรจุภัณฑ์จึงมีความคมชัดสวยงามน้อยกว่าบรรจุภัณฑ์ของต่างประเทศ เพราะจากความใส่ใจของผู้ประกอบการที่ต่างกันที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับแพ็คเกจจิ้งมากนัก” (กิตติชัย ศรีฟ้า , สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2559)

ภาพที่10 วัสดุบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวแบรนด์เลย์

3. พื้นผิวบรรจุภัณฑ์ (Texture)

พื้นผิวที่ใช้บนบรรจุภัณฑ์มีลักษณะพื้นผิวที่เรียบ มัน เงา ดังที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่11 เพื่อความสวยงาม ดึงดูดใจและดูโดดเด่น สามารถสังเกตเห็นได้ด้วยตาและจากประสบการณ์ที่เคยสัมผัส โดยพื้นผิวที่ใช้นี้เป็นประเภทพื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยมือหรือกายสัมผัส ซึ่งเป็นพื้นผิวที่เป็นอยู่จริงของผิวบรรจุภัณฑ์ พื้นผิวเรียบจะสื่อถึงความเบา สบาย (เลอสม สถาปิตานนท์ , 2537: 70) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริโภคกล่าวว่าความมันเงาของบรรจุภัณฑ์ ทำให้บรรจุภัณฑ์ดูใหม่ เป็นจุดเด่นน่ารับประทานมากยิ่งขึ้น(อำพร พูนประสิทธิ์, กิติชัย ผดุงนันทน์, ศาสวัต อัจจบุรี, เทวา เกษสระ, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2557)

ภาพที่11 พื้นผิวบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวตราเลย์

4. ภาพประกอบ (Photographs)

ภาพประกอบที่ใช้บนบรรจุภัณฑ์ ดังที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่12 ถูกจัดวางให้มีขนาดใหญ่กว่าองค์ประกอบอื่นๆและอยู่บริเวณใจกลางของบรรจุภัณฑ์ซึ่งสามารถสื่อความหมายต่างๆในปริมาณมากให้เข้าใจอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้ว่าภาพประกอบนี้ใช้สัญลักษณ์ประเภท สัญลักษณ์ (Icon) เป็นภาพผลไม้ฝรั่งผ่านเป็นแผ่นบาง ครั้งหนึ่งเป็นผลสดอีกครั้งหนึ่งเป็นแผ่นที่ผ่านการทอดให้กรอบ ซึ่งมันฝรั่งเป็นพืชชนิดหนึ่งที่เป็นพืชหัว เป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ สามารถนำมาประกอบเป็นอาหารได้หลายชนิด และยังเป็นวัตถุดิบเพื่อการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้อีกหลายชนิด เช่น มันฝรั่งทอดกรอบแบบแผ่น ผลมันฝรั่งแต่ละผลมีลักษณะเล็กกลม สีเขียวหรือน้ำตาล เนื้อมันฝรั่งด้านในจะเป็นสีเหลืองนวล จากการสัมภาษณ์ผู้บริโภครายหนึ่งกล่าวว่าภาพมันฝรั่งนั้นสื่อความหมายถึงคุณภาพ ความสดความแท้ของมันฝรั่งที่นำมาผลิต (รินลัดดา แซ่ตั้ง, ประณัสม์ วิสาดี, ยอดยิ่ง ลักษมี การค้า, สัมภาษณ์, 18 มิถุนายน 2557) และภาพประกอบด้านหลังบรรจุภัณฑ์ใช้สัญลักษณ์ประเภท สัญลักษณ์ (Icon) เป็นภาพโถแก้วใส่น้ำมันมีรำข้าวอยู่ด้านข้าง สื่อความหมายให้ทราบถึงพืชที่ใช้ในการผลิตน้ำมัน โดยน้ำมันรำข้าวนั้นมีประโยชน์มาก อยู่ในเชื้อหุ้มเมล็ดข้าว และจมูกข้าว (Rice Germ) จึงอุดมด้วยสาระสำคัญทางธรรมชาติ และมีคุณค่าสูงต่อร่างกายหลายชนิด น้ำมันรำข้าวจึงเป็นตัวบ่งชี้(Index) ไปถึงความใส่ใจสุขภาพ

ภาพประกอบขนมขบเคี้ยว

ภาพที่12 ภาพประกอบขนมขบเคี้ยวตราเลย์

5. สี (Color)

สีที่ใช้บนบรรจุภัณฑ์คือสีเหลือง ดังที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่13 ช่วยดึงดูดความสนใจ ทำให้อ่านสินค้าได้ง่ายขึ้น บ่งบอกถึงสินค้าที่บรรจุอยู่ภายในและช่วยแยกประเภทตามรสชาติ สื่อความหมายแก่ผลิตภัณฑ์ในแง่บุคลิกภาพของผลิตภัณฑ์และภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ สีเหลืองของบรรจุภัณฑ์เป็นสาร(Message) เพื่อที่จะส่งไปยังผู้รับให้สามารถสื่อความหมายและสร้างภาพลักษณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สีเหลืองสามารถถอดรหัส(decoding) จากประสบการณ์ที่ผ่านมา

การรับรู้ ทักษะคิด ความเข้าใจจากผู้รับสาร ซึ่งสีของเนือมันฝรั่งสดและมันฝรั่งทอดกรอบนั้นมีสีเหลือง สีเหลืองจึงสื่อให้เห็นถึงรสชาติที่มาจากมันฝรั่งแท้ซึ่งมีการปรุงรสชาติให้น้อยที่สุดเพื่อให้ได้รสมันฝรั่งแท้มากที่สุด ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริโภค กล่าวว่าสีเหลืองเป็นตัวบ่งชี้ (Index) ไปถึงรสชาติจืด เป็นประสบการณ์ที่เคยรับประทานเมื่อเห็นขนมขบเคี้ยวที่มีสีเหลืองก็จะสามารถรับรู้ได้ทันทีว่าเป็นรสชาติจืด(ยุทธการณธ์ เรื่องไทย, ศาสวัต อุจจกริ, นิลาวลัย เอี่ยมเชื้อสวัสดิ์, สุวีดา กงเกื้อ, **สัมภาษณ์**, 6 สิงหาคม 2557) ตามหลักจิตวิทยาของสีเหลืองจะสื่อถึง ความสดชื่น สนุกสนาน เป็นอิสระ สบายใจ เป็นธรรมชาติ โดดเด่นสะดุดตาและดึงดูด(ชัยรัตน์ อัสวางกูร, 2548 หน้า 170-171) โดยเป็นสีโทนสีร้อน แสดงความจริงใจ มีเสน่ห์ น่าตื่นเต้น เร้าใจ ของบรรจุภัณฑ์ สีโทนร้อนจะเรียกร้องความสนใจได้ดีในชั้นวางสินค้า

สีบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว

ภาพที่13 สีบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวตราเลย์

6. ตัวอักษร (Typography)

ตัวอักษรที่ใช้บนบรรจุภัณฑ์ของมันฝรั่งทอดกรอบเลย์เพื่อสื่อความหมาย ดังที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่14 เป็นข้อความที่อาศัยการอ่านออกมาเป็นภาษาที่สื่อความหมายตรงตามข้อความที่เขียนไว้ ได้แก่ ตัวอักษรคำว่า “เลย์” เป็นสัญลักษณ์ (Symbol) ซึ่งเป็นชื่อตราสินค้าใช้รูปแบบตราสินค้าที่เป็นทั้งภาพและตัวอักษรรวมกัน เพื่อใช้บ่งบอกถึงตราสินค้าของขนมขบเคี้ยวจากการสัมภาษณ์อาจารย์กิตติชัย ศรีฟ้า กล่าวว่า “โลโก้เลย์มีการออกแบบใช้ฟอนต์ที่แปลงมาจากฟอนต์เลย์(Lay’s)ที่เป็นภาษาอังกฤษ แปลงให้เป็นแบบเดียวกันเพื่อให้คนไม่ว่าชนชาติใดมองรวมๆ แล้วรู้ทันทีว่าเป็นเลย์ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของโลโก้ ที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ เห็นแล้วนึกออก เชื่อถือในตราสินค้าและเลือกซื้อทันที” (กิตติชัย ศรีฟ้า , **สัมภาษณ์**, 1 มิถุนายน 2559) โลโก้ใช้รูปแบบตัวอักษรแบบประดิษฐ์ (Display Type) เป็นตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ มีลักษณะเด่น มีขนาดความหนาของเส้นอักษรหนากว่าแบบอื่นๆ มีการออกแบบตกแต่งตัวอักษรให้สวยงามเพื่อสื่อความหมายดึงดูดสายตา (พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์, 2544 : 52-56) ,คำว่า “รสมันฝรั่งแท้” เป็นสาร(Message) ที่เป็นภาษาในการกำกับความหมายของภาพประกอบที่ทำให้สื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น เป็นตัวบ่งชี้ (Index) ถึงรสชาติ

ที่เป็นธรรมชาติแท้ๆของมันฝรั่งจากคำว่า แท้ ซึ่งเป็นคำยืนยันการนำมันฝรั่งแท้ๆเป็นวัตถุดิบ ส่วนประกอบที่ใช้ผลิต เป็นตัวอักษรประเภทกลุ่มคำขวัญ (Slogan) ใช้บรรยายสรรพคุณของสินค้าแบบสั้นๆเข้าใจง่าย โดยใช้ตัวอักษรแบบตัวเขียน (Script) ตัวอักษรแบบนี้เน้นให้ตัวอักษรมีลักษณะคล้ายกับการเขียนด้วยลายมือ มีขนาดเส้นอักษรหนาบางแตกต่างกัน นิยมทำให้เอียงเล็กน้อยเพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างและเน้นข้อความเป็นพิเศษ จากแนวคิดทฤษฎีตัวอักษรชนิดนี้สื่อถึงความไม่เป็นทางการ อิสระ เส้นสายของตัวอักษรให้ความรู้สึก สนุกสนาน ไร้กฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว (พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์, 2544 : 52-56) , ด้านหลังบรรจุภัณฑ์คำว่า “เลยกับ 3 สิ่งที่ดีๆที่เราคัดสรรมาเพื่อคุณ มันฝรั่งแท้คุณภาพเยี่ยม ใช้น้ำมันรำข้าวที่ดีต่อสุขภาพลดไขมันอิ่มตัว 50% , ประงอย่างพิถีพิถัน เต็มรสชาติ อร่อยสไตล์เลยได้เต็มที” เป็นข้อความที่เป็นตัวบ่งชี้ (Index) ถึงสุขภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริโภค กล่าวว่าคำว่า มันฝรั่งแท้ ใช้น้ำมันรำข้าวและการปรุงรสสื่อให้เห็นถึงความใส่ใจในการผลิต ห่วงใยสุขภาพผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น มีการใช้เส้นเฉียงตามแนวคิดทฤษฎีของเส้นให้ความรู้สึกถึง การเคลื่อนไหว ความมีชีวิตชีวา สนุกสนาน ซึ่งเป็นกลุ่มคำบรรยายสรรพคุณ (Words or Phrases) เป็นการให้ข่าวสารข้อมูลโดยมีตัวอักษรขนาดเล็กที่บรรยายถึงรายละเอียดสรรพคุณต่างๆของสินค้า มีการใช้รูปภาพสื่อสารแทนคำบรรยายรายละเอียดต่างๆให้กะทัดรัด ตรงเป้าหมายและอ่านเข้าใจง่าย ฟังขวาเป็นฉลากโฆษณาการซึ่งเป็นเครื่องมือของผู้ประกอบการในการสื่อสารข้อมูลแก่ผู้บริโภคและเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ ใช้แสดงข้อมูลคุณค่าทางอาหารของผลิตภัณฑ์ บนฉลากในรูปของชนิด และปริมาณของสารอาหารรวมไปถึงการใช้ข้อความกล่าวอ้างทางโฆษณาการทำให้สามารถมองเห็นผลิตภัณฑ์ภายในภาชนะบรรจุได้ ดังที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่14

ภาพที่14 ตัวอักษรบนบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวตราเลย์

2. บรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวมันฝรั่งแผ่นทอดกรอบแบรนด์ตราเลย์ รสเอ็กซ์ตรีบาร์บีคิว Extra Barbecue

บรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวมันฝรั่งแผ่นทอดกรอบตราเลย์ รสเอ็กซ์ตรีบาร์บีคิว Extra Barbecue มีการแสดงฉลากโภชนาการตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 194 พ.ศ. 2543 เรื่องฉลากอาหารได้กำหนดให้อาหารทุกชนิดที่ผู้ผลิตไม่ได้เป็นผู้ขายอาหารนั้นให้กับผู้บริโภคโดยตรงต้องแสดงฉลากบนภาชนะบรรจุโดยข้อมูลที่แสดง ได้แก่ ข้อมูลความปลอดภัย ประกอบด้วย วันที่ผลิต/หมดอายุ วิธีการเก็บรักษา วิธีปรุง และคำเตือนต่างๆ , ข้อมูลความคุ้มค่า ประกอบด้วย ชื่อ/ประเภทของอาหาร ส่วนประกอบซึ่งเรียงลำดับตามปริมาณที่ใช้จากมากไปน้อย และปริมาณอาหาร (น้ำหนักหรือปริมาตร) ในภาชนะบรรจุ , ข้อมูลเพื่อการโฆษณา ได้แก่ รูปภาพและข้อความกล่าวอ้างต่าง ๆ และข้อมูลเพื่อแสดงความเชื่อมั่น ได้แก่ ยี่ห้ออาหาร ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต ผู้จำหน่ายหรือผู้นำเข้า เครื่องหมาย ออย. และตราสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ นั้นมีการออกแบบให้เกิดการดึงดูดต่อผู้บริโภคและสื่อความหมายให้เกิดการจูงใจ ความสนใจกับบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อการสื่อความหมายของบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวมันฝรั่งแผ่นทอดกรอบตราเลย์ รสเอ็กซ์ตรีบาร์บีคิว Extra Barbecue ดังที่ปรากฏในภาพที่15 ได้ดังนี้

ภาพที่15 ขนมขบเคี้ยวตราเลย์ รสเอ็กซ์ตรีบาร์บีคิว Extra Barbecue

1. รูปทรงบรรจุภัณฑ์ (Form)

รูปทรงของบรรจุภัณฑ์เป็นรูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form) เป็นรูปแบบของสี่เหลี่ยมตั้งที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่16 ซึ่งเป็นรูปทรงที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยเครื่องมือ มีรูปแบบที่แน่นอน มาตรฐาน สามารถวัดหรือคำนวณได้ง่าย มีกฎเกณฑ์ จากแนวคิดทฤษฎีรูปทรงสี่เหลี่ยมสื่อถึงความสงบไม่เคลื่อนไหว (มาโนช กงกะนันท์. 2538: 82) ช่วยสร้างความประทับใจให้กับ

ผู้บริโภค และสร้างความเป็นเอกลักษณ์ซึ่งเมื่อผู้บริโภคเห็นรูปทรงก็สามารถรับรู้ได้ทันทีว่าเป็นผลิตภัณฑ์อะไรและตราสินค้าอะไรเพราะขนมขบเคี้ยวมันฝรั่งทอดกรอบส่วนใหญ่จะบรรจุในซองฟรอยส์ทรงสี่เหลี่ยมทำให้เมื่อผู้บริโภคเห็นบรรจุภัณฑ์ที่มีลักษณะเช่นนี้ สามารถสื่อความหมายให้ผู้บริโภคจะเข้าใจทันทีว่าเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นเพื่อบรรจุขนมขบเคี้ยวก่อนเสมอเนื่องจากประสบการณ์เดิมที่คุ้นเคยเป็นเครื่องตัดสินใจ

ภาพที่16 รูปทรงขนมขบเคี้ยวตราเลย์

2. วัสดุบรรจุภัณฑ์ (Material)

วัสดุที่ใช้บนบรรจุภัณฑ์ ดังที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่17 มีการบรรจุมันฝรั่งทอดกรอบอยู่ในซองขนมที่ทำจากวัสดุฟรอยส์ ซึ่งเป็นวัสดุที่ถูกนำมาใช้ในการหีบห่อและการผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์มาก เพราะมีน้ำหนักเบา มีความเหนียวและทนทานต่อสารเคมีได้ดี สามารถปิดผนึกด้วยความร้อนได้ สะดวกในการขนส่งเก็บรักษา รวมทั้งสะดวกในการบริโภคซึ่งความสะดวกเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดการซื้อสินค้าในปริมาณที่เพิ่มขึ้นได้ วัสดุฟรอยส์สามารถสื่อความหมายให้รู้ถึงประเภทสินค้าว่าเป็นขนมขบเคี้ยวจึงช่วยให้สามารถดึงดูดความสนใจผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี จากการสัมภาษณ์อาจารย์กิตติชัย ศรีฟ้า กล่าวว่า “บรรจุภัณฑ์ของตราเลย์ใช้วัสดุฟรอยส์แบบดั้งเดิมภาพประกอบและสีสันทนบรรจุภัณฑ์จึงมีความคมชัดสวยงามน้อยกว่าบรรจุภัณฑ์ของต่างประเทศเพราะจากความใส่ใจของผู้ประกอบการที่ต่างกันไปไม่ได้ให้ความสำคัญกับแพ็คเกจจิ้งมากนัก” (กิตติชัย ศรีฟ้า , สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2559)

ภาพที่17 วัสดุบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวตราเลย์

3. พื้นผิวบรรจุภัณฑ์ (Texture)

พื้นผิวที่ใช้บนบรรจุภัณฑ์มีลักษณะพื้นผิวที่เรียบ มัน เงา ดังที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่18 เพื่อความสวยงาม ดึงดูดใจและดูโดดเด่น สามารถสังเกตเห็นได้ด้วยตาและจากประสบการณ์ที่เคยสัมผัส โดยพื้นผิวที่ใช้นี้เป็นประเภทพื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยมือหรือกายสัมผัส ซึ่งเป็นพื้นผิวที่เป็นอยู่จริงของผิวบรรจุภัณฑ์ พื้นผิวเรียบจะสื่อถึงความเบา สบาย (เลอสม สถาปิตานนท์ , 2537: 70) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริโภครู้สึกว่าความมันเงาของบรรจุภัณฑ์ ทำให้บรรจุภัณฑ์ดูใหม่ เป็นจุดเด่นน่ารับประทานมากยิ่งขึ้น(อำพร พูนประสิทธิ์, กิติชัย ผดุงนันทน์, ศาสวัต อุจจบุรี, เทวา เกษสระ, **สัมภาษณ์**, 3 กรกฎาคม 2557)

ภาพที่18 พื้นผิวบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวตราเลย์

4. ภาพประกอบ (Photographs)

ภาพประกอบที่ใช้บนบรรจุภัณฑ์ดังที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่19 ถูกจัดวางให้มีขนาดใหญ่กว่าองค์ประกอบอื่นๆและอยู่บริเวณใจกลางของบรรจุภัณฑ์ซึ่งสามารถสื่อความหมายต่างๆในปริมาณมากให้เข้าใจอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้ว่าภาพประกอบนี้ใช้สัญลักษณ์ประเภท สัญลักษณ์ (Icon) เป็นภาพผลไม้ฝรั่งฝานเป็นแผ่นบางครึ่งหนึ่งเป็นผลสดอีกครึ่งหนึ่งเป็นแผ่นที่ผ่านการทอดให้กรอบ จากการสัมภาษณ์ผู้บริโภครู้สึกว่าภาพมันฝรั่งนั้นสื่อความหมายถึง คุณภาพ ความสดความแท้ของมันฝรั่งที่นำมาผลิต (รินลัดดา แซ่ตั้ง, ประนัสม์ วิสาลี, ยอดยิ่ง ลักษณ์มีการค้า, **สัมภาษณ์**, 18 มิถุนายน 2557) โดยสัญลักษณ์ (Icon) ด้านข้างจะเป็นภาพบาร์บีคิว เป็นตัวบ่งชี้ (Index) ไปถึงรสชาติบาร์บีคิว พริกเป็นพืชชนิดหนึ่งที่สามารถใช้ประโยชน์ทั้งบริโภคสดและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายชนิด พริกชนิดต่างๆมีถิ่นกำเนิดมาจากทวีปอเมริกา ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้มีการปลูกกันในหลายประเทศทั่วโลก พริกเป็นตัวสร้างสีสันให้กับอาหารได้ดีที่สุด มีรสเผ็ดร้อนอันเป็นเอกลักษณ์ โดยจากวัตถุดิบที่มีความเผ็ดอย่างพริกในบาร์บีคิว พริกเป็นตัวบ่งชี้ (Index) ไปถึงรสเผ็ดซึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่รับรู้และเคยรับประทาน และภาพประกอบด้านหลังบรรจุภัณฑ์ใช้สัญลักษณ์สัญลักษณ์ (Icon) เป็นภาพโถแก้วใส่น้ำมันมีรำข้าวอยู่ด้านข้าง สื่อความหมายให้ทราบถึงพืชที่ใช้ในการผลิตน้ำมัน โดยน้ำมันรำข้าวนั้นมีประโยชน์มากอยู่ในเชื้อหุ้มเมล็ดข้าว และจมูกข้าว (Rice Germ)

จึงอุดมด้วยสาระสำคัญทางธรรมชาติ และมีคุณค่าสูงต่อร่างกายหลายชนิด น้ำมันรำข้าวจึงเป็นตัวบ่งชี้ (Index) ไปถึงความใส่ใจสุขภาพ

ภาพที่19 ภาพประกอบขนมขบเคี้ยวตราเลย์

5. สี (Color)

สีที่ใช้บนบรรจุภัณฑ์คือสีส้ม ดังที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่20 ช่วยดึงดูดความสนใจ ทำให้จำสินค้าได้ง่ายขึ้น บ่งบอกถึงสินค้าที่บรรจุอยู่ภายในและช่วยแยกประเภทตามรสชาติ สื่อความหมายแก่ผลิตภัณฑ์ในแง่บุคลิกภาพของผลิตภัณฑ์และภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ สีส้มของบรรจุภัณฑ์เป็นสาร(Message) เพื่อที่จะส่งไปยังผู้รับให้สามารถสื่อความหมายและสร้างภาพลักษณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สีส้มสามารถถอดรหัส(decoding) จากประสบการณ์ที่ผ่านมา การรับรู้ทัศนคติ ความเข้าใจจากผู้รับสาร ซึ่งสีส้มของบรรจุภัณฑ์ มีสีที่เหมือนสีของซอสบาร์บีคิวและพริกในบาร์บีคิว จากการสัมภาษณ์ผู้บริโภคนั้นสีส้มของบรรจุภัณฑ์เป็นตัวบ่งชี้ (Index) ไปถึงรสชาติเผ็ด เป็นประสบการณ์ที่เคยรับประทานเมื่อเห็นขนมขบเคี้ยวที่มีสีส้มก็จะสามารถรับรู้ได้ทันทีว่าเป็นรสชาติเผ็ด ซึ่งเป็นสีที่มาจากวัตถุดิบที่มีเผ็ดอย่างพริก(บัณฑิต ตรีวิบูลย์,กรวิทย์ ระดิ่งหิน, ยุทธการณ์ เรื่องไทย, ประณัสม์ วิสาดี, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2557) ตามหลักจิตวิทยาของสีส้ม ให้ความรู้สึกถึงความมีชีวิตชีวา ร้อนแรง เป็นผู้หญิง ไร้ใจ ตื่นเต้น หรุหร่า โดดเด่น สะดุดตา (ชัยรัตน์ อัสวางกูร, 2548 หน้า 170-171) สีส้มนั้นเป็นวรรณะสีร้อน ให้อิทธิพลต่อความรู้สึก ตื่นเต้น ไร้ใจ กระฉับกระเฉง เมื่อพบเห็น

ภาพที่20 สีบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวตราเลย์

6. ด้านตัวอักษร (Typography)

ตัวอักษรที่ใช้บนบรรจุภัณฑ์ของมันฝรั่งทอดกรอบเลยเพื่อสื่อความหมาย ดังที่จะปรากฏตัวอย่างในภาพที่ 21 เป็นข้อความที่อาศัยการอ่านออกมาเป็นภาษาที่สื่อความหมายตรงตามข้อความที่เขียนไว้ ได้แก่ ตัวอักษรคำว่า “เลย” เป็นสัญลักษณ์ (Symbol) ซึ่งเป็นชื่อตราสินค้าใช้รูปแบบตราสินค้าที่เป็นทั้งภาพและตัวอักษรรวมกัน เพื่อใช้บ่งบอกถึงตราสินค้าของขนมขบเคี้ยวจากการสัมภาษณ์อาจารย์กิตติรัช ศรีฟ้า กล่าวว่า “โลโก้เลยมีการออกแบบใช้ฟอนต์ที่แปลงมาจากฟอนต์เลย์ (Lay’s) ที่เป็นภาษาอังกฤษ แปลงให้เป็นแบบเดียวกันเพื่อให้คนไม่ว่าชนชาติใดมองรวมๆ แล้วรู้ทันทีว่าคือเลยซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของโลโก้ ที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ เห็นแล้วนี่ก็ออก เชื่อถือในตราสินค้าและเลือกซื้อทันที” (กิตติรัช ศรีฟ้า , สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2559) โลโก้ใช้รูปแบบตัวอักษรแบบประดิษฐ์ (Display Type) เป็นตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ มีลักษณะเด่น มีขนาดความหนาของเส้นอักษรหนากว่าแบบอื่นๆ มีการออกแบบตกแต่งตัวอักษรให้สวยงามเพื่อสื่อความหมายดึงดูดสายตา (พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์, 2544 : 52-56) ,คำว่า “รสเอ็กซ์ตร้าบาร์บีคิว” เป็นสาร (Message) ที่เป็นภาษาในการกำกับความหมายของภาพประกอบที่ทำให้สื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น เป็นตัวบ่งชี้ (Index) ถึงรสชาติที่เป็นธรรมชาติแท้ๆของมันฝรั่งจากคำว่า แท้ ซึ่งเป็นคำยืนยันการนำมันฝรั่งแท้ๆเป็นวัตถุดิบส่วนประกอบที่ใช้ผลิต เป็นตัวอักษรประเภทกลุ่มคำขวัญ (Slogan) ใช้บรรยายสรรพคุณของสินค้าแบบสั้นๆเข้าใจง่าย มีความสำคัญรองมาจากตัวอักษรโดดเด่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจสินค้ามากขึ้น กลุ่มคำขวัญมักมีการออกแบบให้สอดคล้องกับตัวอักษรโดดเด่นจะกำหนดขนาดของคำโฆษณาให้เล็กกว่า จัดวางตำแหน่งที่โดดเด่นน้อยกว่ากลุ่มคำโดดเด่น โดยใช้ตัวอักษรแบบตัวเขียน (Script) ตัวอักษรแบบนี้เน้นให้ตัวอักษรมีลักษณะคล้ายกับการเขียนด้วยลายมือ มีขนาดเส้นอักษรหนาบางแตกต่างกัน ตัวอักษรเอียงเล็กน้อยเพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างและเน้นข้อความเป็นพิเศษ จากแนวคิดทฤษฎีตัวอักษรชนิดนี้สื่อถึงความไม่เป็นทางการ อิสระ เส้นสายของตัวอักษรให้ความรู้สึก สนุกสนาน ไร้กฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว (พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์, 2544 : 52-56) และตัวอักษรด้านหลังบรรจุภัณฑ์คำว่า “เลยกับ 3 สิ่งที่ดีๆที่เราคัดสรรมาเพื่อคุณ มันฝรั่งแท้คุณภาพเยี่ยม ใช้น้ำมันรำข้าวที่ดีต่อสุขภาพลดไขมันอิ่มตัว 50% , ปรุงอย่างพิถีพิถันเต็มรสชาติ อร่อยสไตล์เลยได้เต็มที” เป็นข้อความที่เป็นตัวบ่งชี้ (Index) ถึงสุขภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้บริโภค กล่าวว่าคำว่า มันฝรั่งแท้ ใช้น้ำมันรำข้าวและการปรุงรสสื่อให้เห็นถึงความใส่ใจในการผลิต ห่วงใยสุขภาพผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น มีการใช้เส้นเอียงตามแนวคิดทฤษฎีของเส้นให้ความรู้สึกถึงการเคลื่อนไหว ความมีชีวิตชีวา สนุกสนาน ซึ่งเป็นกลุ่มคำบรรยายสรรพคุณ (Words or Phrases) เป็นการให้ข่าวสารข้อมูลโดยมีตัวอักษรขนาดเล็กที่บรรยายถึงรายละเอียดสรรพคุณต่างๆของสินค้า มีการใช้รูปภาพสื่อสารแทนคำบรรยายรายละเอียดต่างๆให้กะทัดรัด ตรงเป้าหมาย

และอ่านเข้าใจง่าย ฝั่งขวาเป็นฉลากโภชนาการซึ่งเป็นเครื่องมือของผู้ประกอบการในการสื่อสารข้อมูลแก่ผู้บริโภคและเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ ใช้แสดงข้อมูลคุณค่าทางอาหารของผลิตภัณฑ์ บนฉลากในรูปของชนิด และปริมาณของสารอาหารรวมไปถึงการใช้ข้อความ กล่าวอ้างทางโภชนาการทำให้สามารถมองเห็นผลิตภัณฑ์ภายในภาชนะบรรจุได้

ภาพที่ 21 ตัวอักษรบนบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวตราเลย์

จากการวิเคราะห์การสื่อความหมายการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของขนมขบเคี้ยวมันฝรั่งแผ่นทอดกรอบตราเลย์ทั้ง 2 รหัสชาติ สามารถนำมาสรุปเปรียบเทียบได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่าบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวมันฝรั่งแผ่นทอดกรอบตราเลย์ มีการออกแบบตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 194 พ.ศ. 2543 เรื่องฉลากอาหาร มีการออกแบบการจัดวางของบรรจุภัณฑ์แบบกระจายเป็นกรอบ ใช้วิธีการที่เรียกว่า Layout รูปทรงของบรรจุภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวมันฝรั่งแผ่นทอดกรอบตราเลย์มีรูปทรงที่เหมือนกันทั้งหมดซึ่งจะเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจากแนวคิดทฤษฎีรูปทรงสี่เหลี่ยมสื่อถึงความสงบไม่เคลื่อนไหว (มาโนช กงกะนันท์. 2538: 82) ช่วยสร้างความประทับใจให้กับผู้บริโภค และสร้างความเป็นเอกลักษณ์ซึ่งขนมขบเคี้ยวมันฝรั่งทอดกรอบส่วนใหญ่จะบรรจุในซองทรงสี่เหลี่ยม ทำให้เมื่อผู้บริโภคเห็นบรรจุภัณฑ์ที่มีลักษณะเช่นนี้สามารถสื่อความหมายให้ผู้บริโภคจะเข้าใจทันทีว่าเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นเพื่อบรรจุขนมขบเคี้ยวก่อนเสมอเนื่องจากประสบการณ์เดิมที่คุ้นเคยเป็นเครื่องตัดสิน โดยบรรจุในวัสดุที่ทำจากฟรอยส์เหมือนกันทั้งหมด ซึ่งฟรอยส์นั้นมีน้ำหนักเบา มีความเหนียวและทนทานจากสารเคมีได้ดี สามารถปิดผนึกได้ง่ายด้วยความร้อน ป้องกันผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายในให้คงอยู่ในสภาพดี อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้าย จากการสัมภาษณ์ผู้บริโภควัสดุ ฟรอยส์นั้นสื่อความหมายให้รู้ถึงประเภทสินค้าว่าเป็นขนมขบเคี้ยว ,พื้นผิวที่ใช้บนบรรจุภัณฑ์มีลักษณะพื้นผิวที่เรียบ มัน เงา เพื่อความสวยงาม ดึงดูดใจและดูโดดเด่น โดยพื้นผิวที่ใช้นี้เป็นประเภทพื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยมือหรือกายสัมผัส ซึ่งเป็นพื้นผิวที่เป็นอยู่จริงของผิว

บรรจุกัณฑ์ พื้นผิวเรียบจะสื่อถึงความเบา สบาย (เลอสม สถาปิตานนท์ , 2537: 70) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริโภครู้จักว่าความมันเงาของบรรจุกัณฑ์ ทำให้บรรจุกัณฑ์ดูใหม่ เป็นจุดเด่นน่ารับประทานมากยิ่งขึ้น(อำพร พูนประสิทธิ์, กิติชัย ผดุงนันทน์, ศาสวัต อุจจบุรี, เทวา เกษสระ, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2557) ,ภาพประกอบที่ใช้บนบรรจุกัณฑ์จะมีการออกแบบเหมือนกันทั้งหมดซึ่งจะถูกจัดวางให้มีขนาดใหญ่กว่าองค์ประกอบอื่นๆและอยู่บริเวณใจกลางของบรรจุกัณฑ์สามารถสื่อความหมายต่างๆในปริมาณมากให้เข้าใจอย่างรวดเร็ว ใช้สัญลักษณ์ประเภท สัญลักษณ์ (Icon) ที่เป็นภาพมันฝรั่งและวัตถุดิบปรุงรส เพื่อให้สื่อถึงวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตขนมขบเคี้ยว และสามารถเป็นตัวบ่งชี้ (Index) ไปถึงรสชาติของขนมขบเคี้ยวด้วย สีที่ใช้บนบรรจุกัณฑ์ทั้งหมดบ่งบอกถึงสินค้าที่บรรจุอยู่ภายในหรือช่วยแยกประเภทตามรสชาติ เป็นสาร(Message) เพื่อที่จะส่งไปยังผู้รับให้สามารถสื่อความหมายและสร้างภาพลักษณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการสื่อความหมายสีของบรรจุกัณฑ์เป็นตัวบ่งชี้ (Index) ไปถึงรสชาติของขนมขบเคี้ยว โดยสีที่มาจากส่วนประกอบของขนมขบเคี้ยวซึ่งได้จากวัตถุดิบที่ใช้ปรุงรสเป็นหลัก ตัวอักษรบนบรรจุกัณฑ์ทั้งหมดสื่อความหมายตรงตามข้อความที่เขียนไว้ ใช้ตัวอักษรโคด (Letter) ตัวอักษรขนาดใหญ่ที่วางอยู่โดดๆเป็นคำเดียวในการแสดงชื่อสินค้า ตราสินค้าใช้รูปแบบตราสินค้าที่เป็นทั้งภาพและตัวอักษรรวมกันโดยใช้เครื่องหมายตราสินค้าที่เป็นตัวอักษร “เลย์” เพื่อใช้บ่งบอกถึงตราสินค้าของขนมขบเคี้ยว โลโก้เลย์มีการออกแบบใช้ฟอนต์ที่แปลงมาจากฟอนต์เลย์(Lay’s)ที่เป็นภาษาอังกฤษเพื่อสามารถให้มองรวมๆแล้วรู้ได้ทันทีที่คือตราสินค้าเลย์ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของโลโก้ ใช้รูปแบบตัวอักษรแบบประดิษฐ์ (Display Type) หรือตัวอักษรตัวพิมพ์ขนาดใหญ่ มีลักษณะเด่น มีขนาดความหนาของเส้นอักษรหนากว่าแบบอื่นๆ ใช้การออกแบบตกแต่งตัวอักษรให้สวยงามเพื่อสื่อความหมายดึงดูดสายตา, กลุ่มคำขวัญ (Slogan) บรรยายสรรพคุณของสินค้าแบบสั้นๆเข้าใจง่าย เป็นตัวบ่งชี้ (Index) ถึงรสชาติและวัตถุดิบส่วนประกอบที่ใช้ผลิต ซึ่งใช้ตัวอักษรแบบตัวเขียน (Script) ตัวอักษรแบบนี้เน้นให้ตัวอักษรมีลักษณะคล้ายกับการเขียนด้วยลายมือ มีขนาดเส้นอักษรหนาบางแตกต่างกัน และเอียงเล็กน้อย ตัวอักษรชนิดนี้สื่อถึงความไม่เป็นทางการ อิสระ เส้นสายของตัวอักษรให้ความรู้สึก สนุกสนาน ไร้กฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว (พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์, 2544 : 52-56) และใช้กลุ่มคำบรรยายสรรพคุณ (Words or Phrases) เป็นตัวอักษรขนาดเล็กที่บรรยายถึงรายละเอียดสรรพคุณต่างๆของสินค้า มีการใช้รูปภาพสื่อแทนคำบรรยายรายละเอียดต่างๆให้กะทัดรัด ตรงเป้าหมายและอ่านเข้าใจง่าย ฟังขวาเป็นฉลากโภชนาการซึ่งเป็นเครื่องมือของผู้ประกอบการในการสื่อสารข้อมูลแก่ผู้บริโภค สามารถสื่อถึงผลิตภัณฑ์ภายในภาชนะบรรจุได้